

ครูดนตรี กับการปกป้องสิทธิและคุ้มครองเด็ก Music Teachers and Children's Right to Protection

ณัฐศรีณย์ ทฤษฎีคุณ*¹
Natsarun Tissadikun*¹

บทคัดย่อ

การปกป้องสิทธิและคุ้มครองเด็ก เป็นหน้าที่ของทุกคนรวมถึงครูดนตรี ที่ควรให้ความสำคัญต่อสิทธิและหน้าที่ของเด็กที่เป็นผู้เรียนดนตรีของตนเอง การปฏิบัติตนให้เหมาะสมในฐานะครูดนตรี และมีความรู้ในเรื่องข้อกฎหมายของสิทธิเด็ก จะทำให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ และช่วยให้ได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครอง รวมถึงเข้าใจในจรรยาบรรณวิชาชีพที่ควรยึดถือเป็นหลัก เนื่องจากยุคปัจจุบัน เด็กสามารถเข้าถึงสื่อออนไลน์ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว อาจเกิดภัยที่มาจากการใช้สื่อออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม และการเผยแพร่ภาพหรือคลิปวิดีโอเกี่ยวกับการสอนดนตรีออนไลน์ต่าง ๆ ทั้งนี้ในฐานะครูดนตรี นอกจากจะต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี และปกป้องสิทธิและคุ้มครองเด็กในด้านต่าง ๆ แล้วนั้น ยังจะต้องคอยสอดส่องดูแลเด็กที่เรียนดนตรีให้ได้รับความปลอดภัยจากการถูกละเมิดสิทธิเด็กเมื่อเด็กอยู่ในสถานศึกษาหรือสถาบันสอนดนตรี รวมถึงการใช้งานสื่อออนไลน์อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : การปกป้อง / สิทธิ / การคุ้มครองเด็ก

Abstract

Children's right to protection is essential for everyone including music teachers. Music teachers should cherish their own students' right to protection, behave as the proper teachers and know fundamental laws regarding children's right. This would increase music teachers'

* corresponding author, email : hornbn@gmail.com

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

¹ Asst.Prof., Western Music Department, College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

teaching performance in a safe and suitable way and allow the teachers to gain trust from parents. Teachers' ethics is also a topic to focus on. Due to easy access to the internet nowadays, there is a risk in misusing online resources in teaching or sharing inappropriate video clips regarding music teaching. As the music teachers, apart from being role models for students, the teachers are also expected to ensure students' safety and right in educational institutions or schools of music. Online resources are expected to be applied appropriately for both teachers and students.

Keywords: Protection / Right / Ethics

บทนำ

บทบาทและหน้าที่ของครูดนตรี ต้องอาศัยความทุ่มเททั้งกายและใจ ซึ่งนอกจากจะจัดการเรียนการสอนดนตรีให้กับเด็กแล้ว ยังต้องแนะนำส่งเสริมดูแล ด้านการฝึกซ้อมทักษะทางการบรรเลงดนตรีให้กับเด็ก และการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพและมีความพร้อมต่อการนำความรู้และทักษะของตนเองไปใช้ในการสอนเด็กให้เกิดประสิทธิภาพและมีความสามารถทางดนตรีที่ดี ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนของรายวิชาดนตรีเพียงอย่างเดียว นั้น อาจไม่เพียงพอ แต่ดนตรีจะต้องอาศัยการปฏิบัติการเรียนการสอน การฝึกซ้อม ซึ่งเป็นรูปแบบของการจัดกิจกรรมรายวิชาดนตรี เพื่อให้เด็กได้รับการฝึกฝนทักษะจนเกิดความชำนาญ และสนับสนุน ส่งเสริมตามความสนใจในการบรรเลงดนตรีแบบเฉพาะทางของเด็ก จึงได้เกิดกิจกรรมทางดนตรีในสถานศึกษาซึ่งต้องมีการฝึกซ้อมนอกเวลาเรียนในช่วงเย็น หรือวันเสาร์และอาทิตย์ ในกรณีเมื่อต้องมีการจัดการแสดงคอนเสิร์ตหรือการประกวดแข่งขันดนตรี จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ครูดนตรีจะสอนเพียงในห้องเรียนอย่างเดียว แต่จะต้องรับผิดชอบกิจกรรมวงดนตรีและการฝึกซ้อม เพื่อให้เด็กมีทักษะที่ดี และสามารถเผยแพร่การแสดงดนตรีในงานต่าง ๆ และประสบความสำเร็จในการประกวดแข่งขันได้ รวมถึงการควบคุมดูแลและกำกับวงดนตรีในขณะที่เด็กกำลังฝึกซ้อม และความมีระเบียบวินัยต่าง ๆ เป็นต้น

จากความทุ่มเทของครูดนตรีที่มีความรักและปฏิบัติต่อวิชาชีพและกิจกรรมดนตรีเป็นอย่างดี เพื่อมุ่งหวังให้เด็กของตนเองประสบความสำเร็จในด้านดนตรีและเป็นผู้คนที่ดีในสังคม แต่ทั้งนี้ ในการเรียนการสอนดนตรีหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของครูดนตรี วิธีการถ่ายทอดกระบวนการสอนและการฝึกซ้อมดนตรี การควบคุมดูแลเด็กในขณะฝึกซ้อม อาจเกิดความสับสนเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิของเด็กในด้านต่าง ๆ โดยไม่ตั้งใจ ซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ รวมถึงยุคปัจจุบันที่สื่อออนไลน์ต่าง ๆ ที่เด็กและครูสามารถเข้าถึงได้ง่าย ก็อาจเกิดการสับสนเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิเด็กด้วยเช่นกัน อาทิ การจัดกิจกรรมเข้าค่ายฝึกซ้อมดนตรีที่จะต้องดูแลเด็กในวงดนตรีของตนเอง การฝึกซ้อมที่ต้องอาศัยระเบียบวินัย และการลงโทษเด็กเมื่อกระทำผิดระเบียบวินัย รวมถึงรูปแบบ วิธี และลักษณะการสอนดนตรีแบบตัวต่อตัว จะทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลต่อการสับสนเสี่ยงที่จะละเมิดสิทธิของเด็กได้ และการเผยแพร่ภาพหรือคลิปวิดีโอการสอนดนตรีของครูและเด็กทางสื่อออนไลน์ ดังนั้น ครูดนตรีจึงควรต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและการใช้กลวิธีการสอนที่จะต้องหลีกเลี่ยงต่อการสับสนเสี่ยงการละเมิดสิทธิดังกล่าว และควรมีความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องสิทธิและคุ้มครองเด็ก เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ครูดนตรีด้วยความมุ่งหวังที่จะให้เด็กประสบความสำเร็จจากการเรียนการบรรเลงดนตรีเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ไม่เกิดการละเมิดหรือการถูกกล่าวหาว่าร้าย หรือการสับสนเสี่ยงต่อข้อกฎหมายต่าง ๆ ได้

จากข้อมูลและความรู้พื้นฐานที่ครูดนตรีควรทราบ ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child-CRC) ซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่ได้รับการรับรองโดยองค์การสหประชาชาติ และเป็นสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนโดยมีประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกกว่า 195 ประเทศ (Mathur, Rricha, 2016: ออนไลน์) รวมถึงประเทศไทยที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิก (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555: 7) และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ปี พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นการบัญญัติหลักเกณฑ์ด้านการป้องกันการละเมิดสิทธิเด็กไว้โดยครอบคลุมสิทธิเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 30 มีนาคม 2547 เป็นต้นมา แต่ทั้งนี้ ประเทศไทยในปัจจุบัน ยังมีสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล หรือโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนแออัด หรือแม้กระทั่งโรงเรียนทั่วไป ที่ได้มีการจัดการระบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวอยู่แล้ว แต่ยังไม่ให้ความสำคัญของการปกป้องสิทธิและคุ้มครองเด็กไม่มากนัก

แต่สำหรับโรงเรียนเอกชนและนานาชาติหลาย ๆ แห่งในประเทศไทย กลับให้ความสำคัญในเรื่องของการปกป้องสิทธิและคุ้มครองเด็กอย่างจริงจังโดยการที่มีการจัดให้ครู เจ้าหน้าที่ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนทุกคนได้ตรวจสอบประวัติอาชญากรก่อนเข้าทำงาน และตรวจประวัติดังกล่าวทุก ๆ ปีหรือทุก ๆ 2 ปี และตามข้อกำหนด นอกจากนี้ กลุ่มบุคคลดังกล่าวจะต้องผ่านการอบรมด้านความปลอดภัยและการปกป้องสิทธิเด็กทุกคน รวมถึงโรงเรียนได้มีการจัดทำคู่มือสำหรับผู้ปกครอง โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับนโยบายการปกป้องสิทธิและคุ้มครองเด็กของโรงเรียนแจกให้กับผู้ปกครองได้ศึกษาและสร้างความไว้วางใจในการส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียน หรือมีคู่มืออยู่ในเว็บไซต์ของโรงเรียน นอกจากนี้ในโรงเรียนยังมีฝ่ายด้านการปกป้องสิทธิและคุ้มครองเด็กโดยเฉพาะ เพื่อให้เป็นฝ่ายที่คอยดูแลและรับเรื่องราวต่าง ๆ ของนักเรียน หรืออาจคล้ายกับฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนต่าง ๆ ในประเทศไทย แต่ฝ่ายปกป้องสิทธิและคุ้มครองเด็ก เป็นฝ่ายที่จะต้องมีการทำงานอย่างจริงจัง เคร่งครัด และให้คำปรึกษากับเด็ก ครู และบุคลากรที่ได้รับเรื่องราวที่เกี่ยวกับเด็กในโรงเรียน และดำเนินการแก้ไขและจัดการให้ดีขึ้น และเพื่อไม่ให้เกิดการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กในรูปแบบต่าง ๆ และการละเมิดสิทธิด้านอื่น ๆ ของเด็ก ดังนั้น ครูดนตรีที่สอนอยู่ในโรงเรียนดังกล่าว ก็จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดนั้นด้วย รวมถึงครูที่สอนในรายวิชาดนตรี ซึ่งมีกิจกรรมทางดนตรีที่อาจก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิเด็กได้ เพราะรูปแบบและกระบวนการสอนที่เป็นรูปแบบปฏิบัติทักษะ มีการสอนแบบตัวต่อตัว หรือการฝึกซ้อมนอกเวลาเรียนก็อาจเกิดการสุมเสียงต่อเรื่องดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ในฐานะครูดนตรีจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้กับการที่ควรจะมีข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยของเด็กและตนเอง และทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของครูดนตรีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ครูดนตรี กับการปกป้องสิทธิและคุ้มครองเด็ก

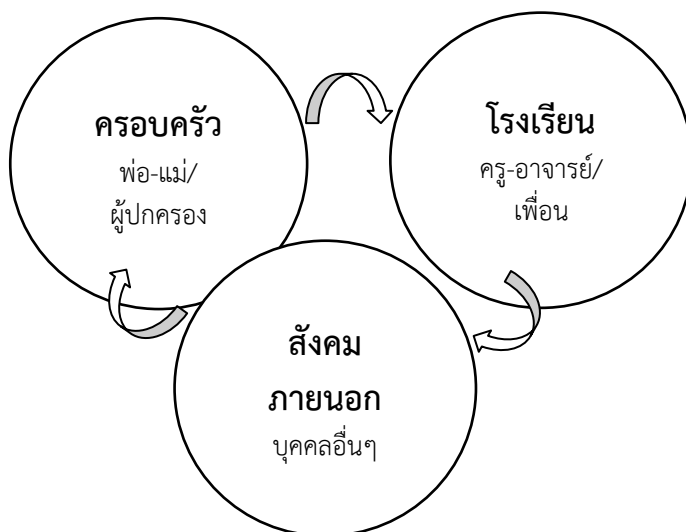
การปกป้องสิทธิและเสรีภาพของเด็กในฐานะครูดนตรีนั้น ไม่เป็นเพียงแต่เป็นการปกป้องสิทธิสำหรับเด็กซึ่งเป็นผู้เรียนดนตรีเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการปกป้องตัวครูผู้สอนเองที่จะต้องปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดคุณค่าในทางวิชาชีพ และสร้างความเลื่อมใสศรัทธาให้กับเด็ก เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กที่เรียนดนตรี ทั้งนี้ ยังไม่ได้หมายรวมถึงครูดนตรีที่สอนในชั้นเรียนรายวิชาดนตรีตามสถานศึกษาต่าง ๆ เท่านั้น แต่ครูดนตรีที่ต้องมีกระบวนการสอนแบบตัวต่อตัวในโรงเรียนดนตรี หรือสอนใน

กิจกรรมชมรมของโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยการฝึกซ้อมนอกเวลาเรียนก็จะต้องปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัดเช่นเดียวกัน เพราะครูดนตรีมีความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิเด็กโดยไม่รู้ตัว ทั้งนี้ องค์ประกอบที่สำคัญที่ควรคำนึงถึงด้านสิทธิการปกป้องและคุ้มครองเด็กโดยมีหลายกรณี ดังนี้

1. การกระทำการทารุณกรรมต่อเด็ก

ด้านการกระทำทารุณต่อเด็ก ราชกิจจานุเบกษา (2546: 1-2) ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ปี พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายของการทารุณกรรม หมายถึง การกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใด ๆ จนเป็นเหตุให้เด็กเสื่อมเสียเสรีภาพหรือเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจการกระทำผิดทางเพศต่อเด็ก การใช้เด็กให้กระทำหรือประพฤตินลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ซึ่งจากข้อมูลจากองค์การยูนิเซฟแห่งประเทศไทย (UNICEF Thailand, ออนไลน์) ได้ให้ข้อมูลด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเด็ก ซึ่งพบว่า 3 ใน 4 ของเด็กอายุระหว่าง 1-14 ปี ได้ถูกกระทำด้วยการใช้ความรุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่งจากครอบครัว นอกจากนี้ในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา เด็กจำนวน 4.2 คนจากเด็ก 100 คน ถูกทำโทษด้วยการทารุณกรรมจากครอบครัวอย่างรุนแรงเช่นกัน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนดนตรีของครูนั้น จะต้องคำนึงถึงความสำคัญของการปกป้องสิทธิและคุ้มครองเด็ก เนื่องจากรูปแบบและกระบวนการสอนดนตรีที่มุ่งเน้นกิจกรรมและการปฏิบัติ โดยเฉพาะการสอนแบบตัวต่อตัว ล้วนมีความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิของเด็กได้ และครูควรรับฟังเรื่องราวจากเด็กเมื่อเด็กต้องการเล่าเรื่องใด ๆ ให้ฟัง โดยส่วนมากครูดนตรีมักได้รับความไว้วางใจจากเด็ก เพราะมีบุคลิกภาพที่เป็นกันเองและใจดี ทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจ และบางคนอาจเล่าเรื่องราวบางอย่างให้ฟัง ซึ่งในบางเรื่องอาจเป็นสิ่งที่รุนแรง หรือเกิดจากการได้รับการทารุณกรรมจากครอบครัวหรือคนรอบข้าง โดยในฐานะครูดนตรีมีหน้าที่รับฟังเด็ก ไม่ว่าเรื่องที่เด็กเล่านั้นจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่จริงก็ตาม แต่ครูควรรับฟังและเชื่อเด็กในขณะที่เด็กกำลังเล่าให้ฟัง พร้อมทั้งสืบหาหรือแจ้งไปยังฝ่ายที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนให้ดำเนินการต่อ ทั้งนี้ ครูบางคนอาจไม่เชื่อในเรื่องบางอย่างที่เด็กเล่า และแสดงถึงท่าทางหรือการแสดงออกที่ไม่เชื่อเด็ก จะทำให้เด็กเกิดความไม่ไว้วางใจครูอีก ถ้ากรณีนั้นเป็นเรื่องจริง และเด็กจะไม่เล่าเรื่องใด ๆ ให้ครูคนนั้นฟังอีก หลังจาก

นั้น ครูก็จะไม่ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจนทำให้เป็นอุปสรรคและส่งผลกระทบต่อ การสร้างสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนดนตรีอีกทางหนึ่งด้วย

ภาพที่ 1 การแสดงสังคมที่อาจพบว่าการทารุณกรรมต่อเด็ก

จากภาพที่ 1 การแสดงสังคมที่อาจพบว่าการทารุณกรรมต่อเด็ก โดยสังคมทั้ง 3 ด้านล้วนเกิดความเสี่ยงต่อการที่เด็กถูกทารุณกรรม ซึ่งโดยส่วนมากอาจคิดว่าสังคมภายนอกนั้น น่าจะเป็นสังคมที่ทำให้เด็กพบการทารุณกรรมมากที่สุด แต่แท้ที่จริงแล้ว ครอบครัว และโรงเรียน เป็นแหล่งสังคมที่เด็กจะได้รับความเสี่ยงมากที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงเวลา que เด็กอยู่ด้วยบ่อยที่สุด

จากกฎเกณฑ์ด้านการปกป้องสิทธิและคุ้มครองเด็กที่ครูดนตรีควรรับทราบ นั้น โดยเฉพาะเรื่องของการทารุณกรรม โดยจะทำการอธิบายถึงรูปแบบของการทารุณกรรม สามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1) การทารุณกรรมทางร่างกาย เช่น การทุบตี การเหวี่ยง การทำให้หายใจไม่ออก หรือเป็นเหตุให้เด็กได้รับอันตรายที่ส่งผลต่อร่างกาย ทั้งนี้ ความเสี่ยงของครูดนตรีในขณะที่ทำกิจกรรมการสอนดนตรีในชั้นเรียนหรือแบบตัวต่อตัวที่จะต้องเผชิญหน้ากับเด็กเพียงลำพังในห้องเรียนดนตรี ก็จะทำให้เกิดเหตุการณ์ใด ๆ เกิดขึ้นเช่นการกระทำการรุนแรง หรือการละเมิดสิทธิแบบอื่น ๆ ที่ไม่พึงประสงค์ทั้งโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ กรณีผู้ปกครองพบรอยแผลหรือรอยอื่น ๆ

บนตัวเด็กที่ยังไม่เคยเห็น ก็จะถูกถามคำถามจากผู้ปกครองได้ หรือครูที่สอนกิจกรรม วงดนตรีนอกห้องเรียนโดยจะต้องมีการเข้าค่ายฝึกซ้อมดนตรีที่ต้องอาศัยระเบียบ วินัยเพื่อให้การฝึกซ้อมเกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ครูดนตรีจึงควรมีการลงโทษเด็กอย่างเหมาะสม การลงโทษควรเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กในอีกทางหนึ่ง เช่น การวิ่งรอบสนาม เพื่อให้เกิดความแข็งแรงของร่างกาย การนั่งฝึกซ้อมแบบฝึกหัดหรือบทเพลงล่วงหน้าเพื่อเด็กสามารถบรรเลงบทเพลงได้ดีมากยิ่งขึ้น การเก็บขยะ เก็บของและจัดของเครื่องดนตรีหรือการทำความสะอาดสถานที่ฝึกซ้อม เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงในการกระทบกระทั่งทางร่างกายกับเด็กที่ไม่เหมาะสม

2) การทารุณกรรมทางจิตใจ เช่น การกระทบต่ออารมณ์ของเด็ก ที่ทำให้เกิดผลร้ายต่อพัฒนาการทางด้านจิตใจและอารมณ์ รวมถึงการหัวเราะเยาะ การสนับสนุนให้เพื่อนเด็กด้วยกันหัวเราะเด็กที่ถูกลงโทษ การทำให้เกิดความอับอาย ต่ำหน้าต่อหน้าเพื่อนในวงดนตรี การดูต่ำด้วยอารมณ์รุนแรง หรือแม้กระทั่งการพูดทำร้ายจิตใจหรือปมของเด็กซึ่งเป็นปมที่ติดตัวเด็ก อาจทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าตนเองไร้ค่า และอาจเข้าสู่การทำร้ายร่างกายตนเองหรือไปสู่ภาวะโรคซึมเศร้าได้ในที่สุด

การทารุณกรรมต่อเด็กตามราชกิจจานุเบกษา (2546: 10-11) ในมาตราที่ 26 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้มีการกระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก บังคับขู่เข็ญ ส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤตินอสมควรหรือเสี่ยงต่อการกระทำผิด การใช้งาน ว่าจ้าง หรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจมีผลกระทบต่อการเจริญเติบโต หรือขัดขวางต่อพัฒนาการของเด็ก

2. การกระทำทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

การกระทำทารุณกรรมทางเพศ เป็นการบังคับ ขู่เข็ญ ล่อลวง หรือแม้การได้รับความยินยอมจากเด็ก แต่ถือว่าเป็นการละเมิดทางเพศต่อเด็ก นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการกอด จูบ สัมผัสเด็กหรือเด็กเล็ก ซึ่งถึงแม้ว่าครูจะกระทำการสัมผัสภายนอกเสื้อผ้าที่สวมใส่ก็ตาม หรือการให้เด็กดูกิจกรรมทางเพศไม่ว่าจะเป็นภาพถ่ายหรือคลิปวิดีโอ แม้กระทั่งการกระทำผ่านสื่อออนไลน์ ทั้งนี้ไม่เป็นเพียงเฉพาะครูผู้ชายเท่านั้นที่จะกระทำทารุณทางเพศ ซึ่งครูผู้หญิงก็อาจเกิด

เหตุการณ์ขึ้นได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ จะสังเกตได้ว่า ผู้ปกครองส่วนมากที่มีลูกผู้หญิง เมื่อต้องการส่งลูกเรียนดนตรี ก็กังวลใจเมื่อมีครูผู้หญิงมาสอน แต่ทั้งนี้เมื่อหลีกเลี่ยงไม่ได้ ครูดนตรีที่เป็นผู้ชาย จึงควรระมัดระวังการสัมผัสตัวเด็กเพื่อลดการสัมผัสที่อาจเกิดละเมิดทางเพศ ซึ่งครูอาจกระทำโดยไม่ได้ตั้งใจ เช่น การจับมือ โอบกอดจากทางด้านหลังหรือการใกล้ชิด เป็นต้น ซึ่งส่วนของร่างกายของเด็กที่ไม่ควรสัมผัสคือบริเวณแขน ขา ท้อง เอว หลัง หน้าอก ก้น และบั้นท้าย ทั้งนี้ ครูอาจนึกถึงลักษณะของการสวมใส่ชุดว่ายน้ำแบบขึ้นเดียวของเด็ก โดยไม่ควรสัมผัสส่วนหรือบริเวณที่เป็นส่วนของชุดว่ายน้ำ เป็นต้น

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ห้องเรียนดนตรีที่โดยเฉพาะห้องเรียนดนตรีแบบตัวต่อตัว จะมีกระจกบริเวณตรงกลางของประตู เพื่อให้บุคคลภายนอกสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน หรือการใช้ประตูกระจกทั้งบานจะทำให้เกิดความปลอดภัยต่อเด็กและครูผู้สอนเอง ในการที่อาจเกิดความเข้าใจผิดหรือสัมผัสต่อการลวนลามเด็กและอาจถูกกล่าวหาได้ง่าย

3. สื่อออนไลน์

ในปัจจุบัน สื่อออนไลน์เป็นสิ่งใกล้ตัวสำหรับเด็กมากที่สุด เราอาจพบเห็นได้ว่าในสื่อออนไลน์แต่ละสื่อจะมีการจำกัดอายุขั้นต่ำของผู้สมัครสมาชิก เพราะเป็นการป้องกันให้เยาวชนที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเกิดความเสี่ยงต่อการใช้สื่อออนไลน์ เช่น การตกเป็นเหยื่อและถูกล่อลวง และการกลั่นแกล้งเพื่อให้เกิดความอับอายผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ เป็นต้น ทั้งนี้ ในฐานะครูผู้สอนดนตรี เราจะพบว่า มักมีการลงภาพและภาพเคลื่อนไหวการสอนดนตรีของตนเอง ซึ่งกรณีดังกล่าว อาจต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครองของเด็ก เนื่องจากเป็นการละเมิดสิทธิเด็กโดยการเผยแพร่ภาพของเด็กผ่านทางสื่อออนไลน์ จากข้อมูลสมาคมผู้ดูแลเว็บไทย (2018: ออนไลน์) ได้มีการรณรงค์ช่วยกันคุ้มครองเด็กบนโลกออนไลน์ (Online Child Abuse) เช่น การครอบครอง ชื่อ-ชายแลกเปลี่ยนภาพอนาจารหรือกระทำอนาจารเด็ก ล่วงละเมิดทางเพศ การถ่ายภาพและคลิปวิดีโอประจาน ด่าทอ เสียดสี ที่ส่งผลต่อการละเมิดสิทธิเด็ก นอกจากนี้ ผลการศึกษาแนวทางการคุ้มครองเด็กในการใช้สื่อออนไลน์ในต่างประเทศ โดยธีรารัตน์ พันทวี วงศ์ธนอะเนก (2559: 2-4) พบว่า ปัจจุบันเด็กมีการเผชิญอยู่บนโลกออนไลน์ ซึ่งจัดกลุ่มภัยหลักในประเภทต่าง ๆ ได้แก่ 1) สื่อที่ไม่เนื้อหาไม่เหมาะสม 2) การล่อลวงและการละเมิดทางเพศออนไลน์ 3) การกลั่นแกล้งกันบนโลกออนไลน์ 4) การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับการให้ความรู้และการเฝ้า

ระวังภัยบนโลกออนไลน์ พบว่า ในแต่ละประเทศมีหลากหลายหน่วยงานที่มีโครงการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยบนโลกออนไลน์สำหรับเด็ก เช่น ThinkUKnow Australia จัดตั้งโดย AFP ในปี 2009 ซึ่งเป็นโครงการด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์และมีเป้าหมายในการให้การศึกษาเกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องการใช้เทคโนโลยีของเด็ก การช่วยเหลือเด็กและจัดการปัญหาที่เด็กพบจากโลกออนไลน์อย่างปลอดภัยและให้ความรู้กับผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก

จากปัญหาและแนวทางที่เกิดขึ้นในการปกป้องสิทธิเด็กจากสื่อออนไลน์จึงเป็นสิ่งสำคัญมากในปัจจุบัน ดังนั้น การที่ผู้ปกครองถ่ายภาพลูกของตนเองลงบนสื่อออนไลน์ในท่าทางตลก หรือเป่เปลือย ถึงแม้อาจดูน่ารัก แต่จะทำให้ภาพหรือคลิปวิดีโอเหล่านั้น อาจย้อนกลับมาทำร้ายเด็กเมื่อโตเป็นหนุ่มสาว ทำให้เกิดความอับอายและการถูกล้อเลียน หรือกระตุ้นให้มีฉ้อฉลแกล้งรอย เพื่อต้องการเข้าไปทำร้ายร่างกายและจิตใจ หรือการลักพาตัวเด็ก โดยสังเกตได้จากการเช็คอิน ตามสถานที่ต่าง ๆ ทำให้มีฉ้อฉลเหล่านั้น สามารถติดตามการเคลื่อนไหวของเด็กได้โดยง่าย ทั้งนี้ ส่วนที่กล่าวมานั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นแต่ในฐานะครูดนตรี ก็จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายเช่นเดียวกัน ซึ่งจะเห็นว่า ในปัจจุบัน มีภาพและคลิปวิดีโอที่ลงในสื่อออนไลน์มากมาย ทั้งการสอนดนตรีเด็ก รวมถึงการเช็คอินของครูดนตรี การลงภาพเด็กที่เรียนดนตรีในสื่อออนไลน์ จะทำให้เด็กอาจตกเป็นเหยื่อ หรือเข้าข่ายการละเมิดสิทธิเด็กได้โดยไม่รู้ตัว กรณีตัวอย่างที่อาจเกิดขึ้นและเกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน เช่น ครูดนตรีจะต้องสอนเด็กซึ่งครอบครัวของเด็กอาจอยู่ในคดีการดำเนินฟ้องร้องการครอบครองบุตร โดยเมื่อครูดนตรีถ่ายภาพเด็กขณะทำการฝึกซ้อมดนตรีและเช็คอินในสถานที่ดังกล่าวเป็นปัจจุบันหรือ ณ ขณะนั้น ก็จะทำให้บุคคลที่ไม่พึงประสงค์ทราบที่อยู่ของเด็กในขณะนั้น และอาจลักพาหรือนำตัวเด็กไปโดยทำให้ครูอาจเกิดความเสี่ยงต่อการไม่ให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองที่มีสิทธิครอบครองเด็กตามคดีนั้น ๆ ได้ หรืออาจทำให้มีฉ้อฉลที่คอยติดตามเด็กคนนั้นทราบถึงที่อยู่ขณะนั้น และลักพาตัวเด็กออกจากสถานที่นั้น ๆ ทำให้เกิดเป็นปัญหาได้ในที่สุด รวมถึงการถ่ายภาพเด็กซึ่งเป็นนักเรียนดนตรีหรือการถ่ายภาพเพื่อนำมาลงเพจหรือสื่อออนไลน์ โดยใช้คำอธิบายภาพที่สุมเสียง หรือไม่เหมาะสมนับเป็นการละเมิดสิทธิเด็กที่ไม่สมควรกระทำ โดยเจ้าของภาพนั้นหรือผู้ปกครองของเด็กไปเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์ได้ภาพนั้น อาจทำให้เด็กเข้าไปเห็นว่ามีคนวิจารณ์ตนเองหรือพูดถึงในการล้อเลียนของการละเมิดทางเพศ และทำให้เกิดความอับอาย

หรือมีบุคคลไม่พึงประสงค์นำภาพไปใช้ในทางอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อเด็กได้ ซึ่งกรณีดังกล่าว เกิดขึ้นในโลกออนไลน์ ดังนั้น จึงไม่ควรเกิดขึ้นจากการกระทำของคนที่เป็นครูดนตรี

นอกจากนี้ ยังมีกรณีที่ครูถ่ายรูปเด็กลงบนสื่อออนไลน์ โดยขณะที่เด็กกำลังเล่นดนตรี หรือครูถ่ายรูปด้วย ซึ่งไม่ได้รับการขออนุญาตจากผู้ปกครองก็อาจเกิดความไม่พอใจของผู้ปกครองที่จะเห็นรูปของบุตรหลานของตนเองไปอยู่ในสื่อออนไลน์ของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นต้น ดังนั้น ครูดนตรีจึงควรศึกษาและความเหมาะสมต่อการเผยแพร่รูปของเด็กที่เรียนดนตรีกับตนเอง หรือการเผยแพร่ผลงานการบรรเลงดนตรีของเด็กโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง หรือแม้กระทั่งการเข้าค่ายฝึกซ้อมดนตรี ตลอดเวลาที่เด็กเข้าค่ายและพักค้างแรมในโรงเรียน และการเผยแพร่ภาพที่อาจมีภาพของเด็กขณะที่ทำการฝึกฝนและฝึกซ้อมอย่างหนัก ในช่วงกลางวันหรือยามวิกาล หรือการถูกลงโทษอย่างรุนแรงลงสื่อออนไลน์

ตามราชกิจจานุเบกษา (2546: 11) ในมาตราที่ 27 ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ปี พ.ศ. 2546 กล่าวถึง การห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใด ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือผู้ปกครอง โดยเจตนาที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของเด็ก หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

โดยสรุป การปกป้องสิทธิและคุ้มครองเด็กจึงเป็นเรื่องใกล้ตัวและมีความสำคัญต่อวิชาชีพครูดนตรีเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นรูปแบบของการจัดกิจกรรมทางดนตรีซึ่งครูต้องมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับเด็ก ดังนั้น ในข้อมูลที่น่าเสียดังกล่าว ยังมีข้อกำหนดและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการปกป้องสิทธิและคุ้มครองเด็กอีกมากที่ครูดนตรีควรทราบ เพื่อเป็นการปกป้องสิทธิของเด็กที่เรียนดนตรีและตัวของครูดนตรีเองให้สามารถปฏิบัติการสอนดนตรีได้อย่างราบรื่น เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีของเด็กและการสอนของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น ในการนำเสนอข้อมูลดังกล่าวนี้ เพื่อให้ครูดนตรีได้ตระหนักถึงภัยคุกคามในยุคปัจจุบัน และสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็กซึ่งเป็นผู้เรียนดนตรี ผู้ปกครอง และบุคคลอื่น ๆ ที่ควรให้ความสำคัญและรักษาจรรยาบรรณของวิชาชีพในด้านอื่น ๆ ควบคู่กันไป ซึ่งบทความนี้อาจเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูดนตรีในประเทศไทยได้ไม่มากนัก

บรรณานุกรม

- ธีรรัตน์ พันทวี วงศ์ธนะเนก. (2559). **แนวทางการคุ้มครองเด็กในการใช้สื่อออนไลน์ในต่างประเทศ**. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://cclickthailand.com/contents/general/child-protect.pdf>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2562].
- ราชกิจจานุเบกษา. (2546). **พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546**. <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/00130679.PDF>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2562].
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). **สิทธิเด็กตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานผลิตเอกสารสำนักประชาสัมพันธ์ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สมาคมผู้ดูแลเว็บไทย. (2561). **หยุดละเมิดหนู : ช่วยกันคุ้มครองเด็กบนโลก** [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.webmaster.or.th/articles/child-protection>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2562].
- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. (2559). **สื่ออย่างไรให้ “พิทักษ์สิทธิเด็ก”**. [ออนไลน์]. ได้จาก : <https://www.thaichildrights.org/articles/article/article-protection/%E0%B8%AA%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%84%E0%B8%A3%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B9%89%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B8%97%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B9%8C/>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2562].
- Mathur, Richa. (2016). **The UN Convention on the Rights of the Child : Why Federal Rights for Children are Important. First Focus: Making Children & Families the Priority**. [Online]. Available from: <https://firstfocus.org/wp-content/uploads/2016/11/UN-Convention-Child-Rights-Fact-Sheet-1.pdf>. [21November 2016].

UNICEF Thailand. (2019). **Child protection : No child should live in Fear.** [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.unicef.org/thailand/what-we-do/child-protection>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2562].